

Силабус курсу:

ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка» D7 «Торгівля»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	Весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

д.е.н. проф. Семененко Інна Максимівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
завідувач кафедри економіки і підприємництва

semenenko@snu.edu.ua	+380505332100	посада Viber, Telegram за номером телефону	вул. Брайчевського, 17 м. Київ
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Асистент:

Касаткіна Марина Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
Старший викладач кафедри економіки і підприємництва

kasatkina@snu.edu.ua	+380502802718	посада Viber, Telegram за номером телефону	-
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Асистент:

Чанкотадзе Яна Олегівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
асистент кафедри економіки і підприємництва

chankotadze@snu.edu.ua	+380508487792	посада Viber, Telegram за номером телефону	-
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Цей курс спрямований на надання здобувачам вищої освіти уявлення про нову філософію мислення, концепцію сталого розвитку, її застосування до соціально-економічних систем різного рівня; закладення принципів сталого розвитку в

основу реформ та планування діяльності для розбудови у регіонах конкурентоспроможної та результативної економічної системи; розбудову інституційного забезпечення сталого розвитку економічних систем різного рівня.

Результати навчання:

В рамках курсу здобувач опанує теоретичні знання і практичні навички з врахування системного підходу до планування діяльності соціально-економічних систем згідно останніх трендів та вимог людства, поєднання економічного, соціального та екологічного аспектів діяльності підприємства.

Знання: Здобувач отримає знання щодо сутності та основних принципів концепції сталого розвитку, "зеленого бізнесу", "економіки пончика" та кругової економіки,

причини необхідності переходу на шлях до сталого розвитку,

основні проблеми економіки сталого розвитку соціально-економічних систем різного рівня: підприємства, регіону, країни,

послідовність впровадження стратегії сталого розвитку на підприємстві,

склад основних звітів зі сталого розвитку підприємства та корпоративної соціальної відповідальності;

Вміння: аналізувати відповідність політики підприємства концепції сталого розвитку,

встановлювати цілі підприємства та цілі регіонального розвитку, які корелюють з концепцією сталого розвитку,

оцінювати рівень сталості соціально-економічних систем різного рівня,

складати спрощену звітність зі сталого розвитку підприємства та корпоративної соціальної відповідальності,

планувати діяльність соціально-економічних систем згідно концепції сталого розвитку.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання економіки та менеджменту. Вміння проводити прості розрахунки. Аналітичне і системне мислення.

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання дисципліни є надання здобувачам вищої освіти уявлення про нову філософію мислення у світовій спільності; концепцію, принципи та цілі сталого розвитку, їх застосування до соціально-економічних систем різного рівня; закладення принципів сталого розвитку в основу реформ та планування діяльності економічних систем, розбудову інституційного забезпечення сталого розвитку економічних систем різного рівня

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, а саме:

С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»

ЗК2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК10.Здатність до розроблення сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК12*. Здатність вирішувати практичні управлінські та дослідницькі завдання щодо відновлення і розвитку соціально-економічних систем різного рівня на основі принципів сталого розвитку та з урахуванням безпекових чинників і соціального капіталу.

D7 «Торгівля»

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур.

СК6*. Здатність вирішувати практичні управлінські та дослідницькі завдання щодо відновлення і розвитку соціально-економічних систем різного рівня на основі принципів сталого розвитку та з урахуванням безпекових чинників і соціального капіталу.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини», спеціалізація С1.01 «Економіка»

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН16*. Планувати відновлення і розвиток соціально-економічних систем з урахуванням принципів сталого розвитку, безпекових чинників та соціального капіталу.

D7 «Торгівля»

ПРН5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

ПРН7. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва і торгівлі.

ПРН12*. Планувати відновлення і розвиток соціально-економічних систем з урахуванням принципів сталого розвитку, безпекових чинників та соціального капіталу.

Структура курсу

Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
Тема 1. Сталий розвиток: поняття, сутність, концепція, цілі.	2/2	Становлення концепції сталого розвитку. Поняття сталого розвитку. Суперечність визначення поняття. Складові сталого розвитку і концепції на межах складових. Світові проблеми і Цілі сталого розвитку.	Творче завдання – командна робота. Презентації. Дискусії. Перегляд відео.
Тема 2. Ресурсозабезпечення в контексті сталого розвитку	2/2	Трагедія спільного. Відновлювальні і невідновлювальні ресурси. Ресурсозабезпечення. Ресурсозбереження. Безпекові чинники ресурсозабезпечення.	Тести. Кейси. Презентації. Перегляд відео.
Тема 3. Оцінювання сталого розвитку.	2/2	Індикатори та індекси сталого розвитку. Системи оцінювання сталого розвитку. Моделі оцінювання процесів сталого розвитку. Індекс людського	Презентації. Обговорення. Відео. Індивідуальна робота.

Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
		розвитку. Соціальний капітал. Український регіональний індекс екологічної сталості	
Тема 4. Економічне зростання і сталий розвиток.	2/2	Економічні теорії і сталий розвиток. Цілі підприємств і сталий розвиток. Визначення та співвідношення основних понять. Сталість і життєстійкість соціально-економічних систем. .	Кейси. Презентація. Мозковий штурм.
Тема 5. Основні аспекти економіки сталого розвитку	4/4	Кругова економіка. Економіка пончика. Модель метелика. Зелена економіка. Зелений туризм.	Презентації. Світове кафе. Запрошення фахівців-практиків до презентації та обговорення основних викликів. Тести.
Тема 6. Екологічна складова сталого розвитку	2/2	Економіка природокористування. Екологічне стандартизування. Системи екологічного керування Екологічні стандарти. Оцінювання впливу на навколишнє середовище. Екологічна безпека. Викиди. Проблеми сортування сміття.	Задачі. Тести. Дискусії. Залучення представників громадських організацій до обговорень екологічних викликів.
Тема 7. Соціальна відповідальність бізнесу. Нефінансова звітність.	2/2	Підходи та концепції соціальної відповідальності. Вітчизняні і зарубіжні приклади. Розвиток соціального капіталу. Нефінансова звітність.	Складання звітності. Презентація роботи. Обговорення прикладів.
Тема 8. Спільні цінності і партнерство у напрямі сталого розвитку	2/2	Інституційне забезпечення сталого розвитку. Концепція спільних цінностей. Імпакт-інвестування. Відкриття бізнесу та сталий розвиток.	Кейс. Тести. Світове кафе.

Рекомендована література

Основна література:

1. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.
2. Диха М. В., Диха В. В. [Економіка сталого розвитку](#): навчальний посібник. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури», 2024. 408 с.
3. Циркулярна економіка: навч. посіб. / Шевченко Т. І., Шуптар-Пориваєва Н. Й., Губанова О. Р. та ін. Суми : Університетська книга, 2022. – 220 с.
4. Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020", ухвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 / Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
5. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. Проект // Програма розвитку ООН в Україні/ URL: https://www.google.com/url?q=http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SD%2520Project_Ukraine_version%25203-2-

- 1.pdf%3Fdownload&sa=U&ved=0ahUKEwjp1K3X9MfVAhVHNxQKHWvYAT0QFggM
MAM&client=internal-uds-cse&usg=AFQjCNGG0gm3abp34L4KpXtjrLWA3vrkUw
6. Що таке сталий розвиток? Принципи та історія [Електронний ресурс] // Сталий розвиток для України. — Режим доступу: <http://sd4ua.org/shho-take-stalij-rozvitok/>
 7. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: навч. посіб. / за заг. ред. І. В. Недіна. Суми: Університетська книга, 2024. 384 с.
 8. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.
 9. The Sustainable Development Goals Report. 2025. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2025.pdf>
 10. Семененко І.М. Забезпечення сталого розвитку регіону: інституційні засади та трансформація цільового управління підприємствами: монографія. Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 370 с.

Додаткова література

1. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: навч. посіб. / За ред. І. В. Недіна. 2025. 384 с.
2. Semenenko I., Bilous Y., Halhash R. The compliance of the regional development strategies and funding with the sustainable development concept: The case of Ukraine. Green Finance. 2022. Vol. 4, Issue 2. P. 159–178. DOI: 10.3934/GF.2022008
3. Semenenko, I., Shvets, N., Burko, I., Olshanskyi, O., Maslosh, O. Problems of Ukraine's Recovery: A Business Perspective on Sustainable Local Development. European Journal of Sustainable Development. 2025. Vol. 14. No 2. P. 575-592. DOI: 10.14207/ejsd

Інформаційні ресурси.

1. <http://www.library.snu.edu.ua> – офіційний сайт бібліотеки СНУ ім. В. Даля
2. <http://svb.org.ua/> – Спільнота Соціальна відповідальність бізнесу
3. <http://www.csrwire.com/reports> – CSR Reports
4. <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx> – Global reporting initiative
5. <http://www.un.org.ua/ua/> Організація Об'єднаних Націй в Україні.
6. <https://dashboards.sdgindex.org/profiles/ukraine> - SDG Dashboards Ukraine.

Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій у системі дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle2.snu.edu.ua/>
2. Роздатковий матеріал.
3. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з дисципліни "Економіка сталого розвитку" (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за всіма спеціальностями (Електронне видання)) / Уклад.: І. М. Семененко, К. І. Серебряк, М. В. Касаткіна. – Київ: СНУ ім. В. Даля, 2025. – 18 с. (Реєстр. номер свідоцтва 9498)

Оцінювання курсу

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма навчання, осінній семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Іспит	Сума
до 5	до 5	до 5	до 10	до 15	до 10	до 15	до 5	до 30	100

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма навчання, осінній семестр

Активність, виконання та захист практичних завдань	Виконання і захист контрольної роботи	Іспит (тестування)	Сума
до 40	до 30	до 30	100

Здобувач денної/заочної форми навчання може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні сертифікату про проходження курсу студенту можуть бути перераховані певні бали за завдання.

Таблиця 3

Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач має дотримуватись принципів академічної доброчесності. Плагіат є неприпустимим при виконанні завдань. Завдання із запозиченням без зазначення джерел не будуть оцінюватися.

Поведінка в аудиторії:

Учасників курсу мають:

- Бути присутнім в аудиторії згідно розкладу та часу проведення занять,
- Ввічливо і з повагою ставитися до інших учасників занять,
- Вчасно виконувати завдання і проходити контрольні заходи.

Допускається переміщення здобувачів по аудиторії.

Під час занять допускається пити чай/каву.